

СЕКЦІЯ 9

**ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ ДИНАМІЧНОЇ
НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ФАКТОРІВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА**

І.В. Шкодiна, к.е.н., доцент

**ВПЛИВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ НА ПРОЦЕС
ФУНКЦІОНУВАННЯ ФОНДОВОГО РИНКУ**

У процесі вдосконалення функціонування фондового ринку вирішальну роль має відігравати державне регулювання, оскільки ефективність функціонування будь-якої складної соціально-економічної системи в значній мірі залежить від системи управління. Методологічна, теоретична й прикладна значимість проблеми дослідження ролі та місця держави в економічній системі, що самоорганізується, полягає в обґрунтуванні механізму державного регулювання, діалектичної взаємодії в ньому самоорганізації та організації (регулювання) як найважливішої умови поступального розвитку як самої економіки та її різних сегментів (наприклад, фондового ринку), що може бути використано при розробці державної політики України, як гідного гравця світового співтовариства (на відміну від учасниці, роль якої може бути пасивною, гравець завжди активний учасник).

Основна задача регулятивної діяльності – це підтримка зв'язків між людьми, регулювання їхньої діяльності. Зв'язки й відносини між людьми виникають стихійно в процесі самоорганізації, тому на початковому етапі не потребують спеціальних регуляторних інститутів. Проте, згодом для їхнього розвитку формуються спеціалізовані види регулятивної діяльності і відповідні їм організації, що й забезпечують погодженість, упорядкованість різних сфер суспільного життя. Оскільки керуюча підсистема нічого не виробляє, але прагне до самовідтворення, то вона забезпечує свої інтереси за

рахунок функціонування виконавчої частини системи, що є джерелом багатьох протиріч.

Аналізуючи вплив держави на фондовий ринок, можна сказати, що вона представляє собою каталізатор флуктуацій. З одного боку, державне втручання може зменшувати флуктуації шляхом зниження трансакційних витрат, погашення соціальної напруженості, чіткого регламентування законодавства. З іншого боку, держава створює флуктуації шляхом впровадження інститутів, які не відповідають суспільним потребам та знижують ефективність функціонування системи (впровадження інститутів американської моделі фондового ринку, для яких відсутні інституційні умови розвитку). Таким чином, держава відіграє подвійну роль у ентропійно-негентропійному процесі розвитку фондового ринку.

Враховуючи здатність економічної системи до самоорганізації, можна стверджувати, що існує можливість переходу на якісно новий рівень формування державної стратегії, коли управління здійснюються не стільки економікою, скільки її здатністю до самоорганізації. Специфіка інституціонального статусу держави полягає в можливості «самоінституціоналізації», тобто додання атрибута легітимності тим правилам, що найбільшою мірою відповідають потребам всіх громадян держави. Держава, володіючи монополією на наділення того чи іншого образу дій атрибутом легітимності, може управляти темпами й етапами інституціональної трансформації [1, с.95].

В Україні, нажаль, сформувалось номенклатурно-бюрократичний тип управління, що дисонує із сучасним досвідом розвитих країн, де соціально-економічні відносини розвиваються в напрямку демократизації. «Реформи», що проводить держава не зменшують стихійність та хаос, а тільки його множить, додаючи до стихії природної й неминучої ту, що породжена реакцією інституційної системи на недолугі людські безвідповідальні дії. Зараз держапарат не мотивований до змін, оскільки чиновники займаються пошуком ренти замість того, щоб діяти в інтересах всього суспільства.

Список літератури: 1. Институциональная архитектура и динамика экономических преобразований / Под ред. д-ра экон. наук А.А. Гриценко. – Х.: Форт, 2008. – 928 с